

EDITORIAL

Palapdon ug pakusgon ang kalihukan sa mamumuo ug mga pakigbisog sa unyon

Taliwala sa mitiuok nga panginabuhi sa masang kabus, labaw nga gikinahanglang molihok ang masang mamumuo aron pangunahan ang mga pakigbisog sa katawhan aron iaslang ang interes, kaayuhan ug mga pangayo sa katawhan. Kinahanglang ipunting sa Partido Komunista ng Pilipinas ang iyang pagtagad ug kusog aron langkaton ang mga babag sa pagmartsa pasulong sa masang mamumuo aron hiniusang batukan ang nagkagrabeng pagpahimulos ug pagpangdaugdaug, ug pasistang pagpanumpo.

Kinahanglang dumdumon ang kasaysayan sa kalihukan sa mamumuo, gikan sa pagtumaw ug pasinang pag-abante sa unang bahin sa ika-20 siglo, hangtud pag-uswag ug dugang pagkaylap sa misunod nga mga dekada, aron kutluan og inspirasyon ug mga pagtulun-an aron gamitong giya sa pag-aslang sa kasamtangang panahon.

Bisan niadtong wala pay dagkung empresa, gipakita sa kanhing linghod pang hut-ong mamumuo sa Pilipinas—mga trabahador sa imprenta, asukarrera, pabrika sa sigarilyo, mga sastre, sapatero, karpintero, barbero ug uban pa—ang determinasyong maghiusa ug depensahan ang interes

sa mga naghago ug sa tibuok katawhan. Midalay sa ilang gatusan ka mga kapunungan, kahugpungan ug unyon ang ilang katilingbanon ug pulitikanhong gahum nga nahimugso sa lapad nga mga welga, pangkinatibuk-ang pag-alsa ug pagdagsa sa kadalanan sa gatusan ka libong katawhan.

Sa paglapad sa patigayong kolonyal ug neokolonyal, ug operasyon sa mga minahan ug mga plantasyon, pagmanupaktura, pag-asebol ug pag-impake nga gipanag-iyahan sa dagkung burgesyang kumprador ug asendero, midaku ang ihap sa mga mamumuo sa Pilipinas, ug kadungan niini, ang ilang mga unyon ug kolektibong kusog. Miulbo ang mga ekono-

mikanhon ug pulitikanhong pakigbisog sa militanteng kalihukan sa mamumuo niadtong dekada 1930, sa katapusan sa dekada 1960 ug pagsugod sa dekada 1970, ug sa unang katunga ug katapusang bahin sa dekada 1980, bisan atubangan sa pasistang pagpamig-ot ug pagpanumpo.

Gikan dekada 1990, migamay ang porsyento sa mga mamumuong adunay unyon ug gidaghanon sa welgang nalunsad. Migrabe ang mga neoliberal nga atake sa kalihukan sa mamumuo nga nabantog sa lapad nga masaker sa regular nga trabaho, "no union, no strike policy" sa mga engklabo ug *export processing zone* (gikan pa dekada 1970), ug sa todo ug sistematikong "pleksibilisasyon" (kontraktwalisasyon, "two-tier wage system," "compressed work week" ug uban pang susama niini) ilabina sa dekada 1990.

Luyo sa paborableng sitwasyon alang sa malukpanong pagpukaw ug pagpalihok, sa kinatibuk-an, wala

nakabwelo, mihinay ug miatras pa hinuon ang kalihukang unyon ug mga pakigbisog sa mamumuo sa miaging tulo ka dekada. Gibungkag ug gipahuyang kini sa mga wala sa lugar nga gasgas nga welga ug panagsangka (nga gitukmod sa insureksyunismo sa kasyudaran) ug ang pikas dagway niini nga ligalismo, repormismo, ekonomismo, kolaborasyunismo, lakip bisan korapsyon sa kalihukang unyon. Misapaw dinhi ang pasistang pagpanumpo sa mga unyon ug welga.

Gipuna ug gitul-id ang maong mga kasaypanan sa panahon sa Ika-duhang Bantugang Kalihukang Pagtul-id. Aron padayon nga makaabantante, kinahanglang hingpit nga putlon ang mga ikog niini ug pahugton ang paggunit sa mga bata kang prinsipyo.

Nakabase ang kusog sa mga mamumuo sa gidak-on ug gidaghanon sa mga unyon. Unyon ang armas sa mga mamumuo aron mapanalipdan ang ilang kaayuhan atubangan sa kapitalista. Ang tanang katungod nga natagamtam sa mga mamumuo—mas taas nga suhulan, kaluwasan ug kaseguruhan sa trabaho—nakab-ot dili tungod sa kaugalingong kabubut-on o kamaluluy-on sa mga kapitalista, kundili sa lisud, ug sagad kinabuhi-ug-kamatayon nga mga pakigbisog sa unyon. Sa matag higayon nga mohuyang o mabungkag ang un-

yon, ang mga katungod ug benepisyong napadaug sa mga mamumuo pagabawion ug ihikaw sa mga kapitalistang hakog-sa-ganansya.

Kinahanglang padaghanon ug pakusgon ang mga unyon. Kinahanglan kining tukuron sa pinakadaghang ihap sa pabrika, ilabina sa dagkung empresang adunay taas nga konsentrasyon sa mga mamumuo, lakip ang mga anaa sa engklabo sa pamuo kung asa labing grabe ang pagpanumpo ug pagpahimulos. Kinahanglang abton ang mga mamumuo sa lain-laing sentrong syudad sa tibuok nasud. Kinahanglang patigbabawan ang tanang babag sa pag-union, lakip ang gipahamtang nga ligal nga sukdanan nga naglimita sa ihap sa myembro sa unyon sa mga regular nga mamumuo. Hiusahon ug palihukon ang tanang mamumuo sa mga unyon, asosasyon sa mga kontraktwal ug uban pang porma sa kahugpungan.

Sa pagtiurok sa ekonomiya ug panginabuhì, tukma sa panahon ug kinahanglang iduso ang usa ka malukpanong kalihukan sa pag-organisa ug pakigbisog sa mamumuo aron ipanghingusog ang pagpataas sa suhulan ug pagpahapsay sa mga kundi syon sa pamuo. Ilunsad ang malukpanong kampanya sa propaganda ug edukasyon. Maisugon, mapangaha-

son ug mamugnaong tukuron, palagsikon ug pakusgon ang mga unyon ug lain-laing porma sa kahugpungang mamumuo. Kab-oton ang makapila ka pilo nga pagkusog sa kalihukang unyon sa usa ka takdang panahon.

Yawe ang papel sa kalihukan sa mamumuo sa pagpaasdang sa malukpanong kalihukang masa sa kasyudaran. Ang malukpanong protesta sa mga mamumuo usa ka lig-on nga angklahan alang sa malukpanong pagtukod og mga kahugpungan, gremyo ug uban pang tipo sa asosasyon sa lain-laing demokratikong hut-ong ug sektor, aron panalipdan ang tagsatagsa nilang interes ug kaayuhan.

Gikan sa ilang mga pabrika, kinahanglang palihukon ang mga mamumuo sa kadalanan aron ipakita ang ilang kusog sa pakigbisog alang sa interes sa tibuok hut-ong ug kawatawan. Sa ingon, ang mga unyon nag-alagad dili na lang sa interes sa mga mamumuo sa usa ka pabrika, kundili nagsilbing organisasyon alang sa ilang pagsalmot sa mga katilingbanong pakigbisog. Labaw sa tanan, kinahanglang matngon nga isumpay sa kalihukan sa mamumuo ang kaugalingon niini sa mga pakigbisog sa masang mag-uuma sa kabanikanhan batok sa pyudal ug semipyudal nga pagpahimulos ug pasistang pagpangdaugdaug.

Kinahanglang kusganong moli-hok ang mga kadre ug myembro sa Partido aron magsilbing tago nga lig-ong dugukan sa kalihukan sa mamumuo. Kinahanglan silang magsilbing sumbanan sa disiplina, kadasig, kawalay-kapuul, kaisog, determinasyon ug rebolusyonaryong optimismo. Kinahanglang anaa sila sa unahan sa masang mamumuo sa pagmartsa sa kadalanan, ug sa pagbaktas sa dalan padulong sa kabanikanhan aron magsilbing mga manggugubat ug kumander sa hukbong bayan.

Kinahanglang ipataas ang pulitikanhon ug makihut-ong nga kahimatngon sa mga mamumuo ug itudlo ang ilang papel sa pagpangulo sa rebolusyonaryong pakigbisog alang sa nasudnong kagawasan ug demokrasya, ug sosyalistang kaugmaon. AB

<div><div></div><div>Bol. LIII Ihap 22 Nobyembre 21, 2022</div></div>	
<div>Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray, Ingles ug Espanyol. Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.</div>	<div><div>Unod</div><div><div>Editorial: Palapdon ug pakusgon ang kalihukan sa mamumuo ug mga pakigbisog sa unyon 1</div><div>Pagdumdum sa kalihukang welga sa '80 3</div><div>Upat ka opensiba, giilunsad sa BHB 4</div><div>Mga protesta 4</div><div>14-anyos nga bata, giaresto sa militar 5</div><div>Adlaw sa Paghandum sa mga martir 5</div><div>Pagtuon sa AKP, gilunsad sa Negros 5</div><div>Nagkataas nga implasyon 6</div><div>LitNum sa hukbong bayan sa Isabela 7</div><div>Sa mubong pagkasulti 8</div><div>Kawalay yuta sa Surigao del Sur 9</div><div>Pagpaantus sa mga marinong Pilipino 10</div></div></div>
<div>Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas</div>	
<div> ang.bayan@cpp.ph</div>	<div> @angbayan1969</div>

Pagbalik-lantaw sa kalihukang welga niadtong dekada otsenta

Temporaryong nasumpo ang kalihukang welga ug mga lihok-protesta sa mga mamumuo ug mga tigsuporta niini dihang gipahamtang ni Ferdinand Marcos Sr ang balaod militar sa tibuok nasud niadtong 1972. Apan sa dihang migrabe ang krisis sa ekonomiya, wala niini napugngan ang pag-ulbo sa mga welga nga nagsugod sa La Tondeña niadtong 1975. Nagpadayon kini kadungan ang mga anti-pasistang pakigbisog nga nagpalagpot sa pasistang diktaduryang US-Marcos niadtong Pebrero 1986, ug bisan sa mga unang tuig ilalum sa rehimen ni Corazon Aquino.

Kini nga mga katuigan nagkinaiya sa kaylap nga mga welga ug pakigbisog sa pabrika, panaghiusa sa progresibo ug militanteng mga unyon sa unahan sa kalihukan sa pamuo, malukpanong pagkapukaw sa mga mamumuo sa mga pang-union ug nasudnong hisgutanan, ug ang aktibong partisipasyon sa liboan ka nahigmatang mamumuo sa mga pulitikanhong aksyon nga maisugong nanguna sa tibuok demokratiko ug patriyotikong kalihukan.

Walay nakapugong sa pagbwelo sa kalihukan sa mamumuo. Niadtong 1981, dihang nanghulga ang diktador nga ipatuman ang Batas Pambansa 170 aron mahunong ang mga pag-al-sa sa mga mamumuo, gitubag gilayon kini sa mga welga niadtong Oktubre 15, 1981 sa mga mamumuo sa panapton sa Solid Mills ug International Pants Corporation sa Parañaque ug Litton Mills sa Pasig, Metro Manila.

Ayha niini, nagwelga niadtong Enero 5 ug 7, 1981 ang 6,500 ka minero sa Benguet Mining Corporation sa Cordillera. Giparalisa nila ang mga operasyon sa mga minahan sa Antasok, Acupan, Balatoc, Kelly ug Atok-Big Wedge nga milungtad og siyam ka bulan. Pangayo nila ang ₱1 dugang sa ilang inadlawan sa unang tuig sa ilang *collective bargaining agreement* (CBA). Niadtong Marso 31, 1981 gilunsad ang serye sa 50 ka welga aron ipatuman ang dugang suhulan ug alawans subay sa dikreto ni Marcos. Usa sa mga nagwelga mao ang 10,000 ka mamumuo sa Novelty Corporation.

Sa Central Luzon, naparalisa ang

operasyon sa Pepsi-Cola Bottling Company niadtong Abril 4 dihang magwelga ang 1,100 ka mamumuo sa 13 ka bodega niini sa Pampanga, Bulacan, Bataan, Zambales ug Nueva Ecija. Duso sa mga welgista: ihatag ang pamaskong bonus nga wala nila nadawat gikan pa 1975. Gisaway usab sa 7,000 ka mamumuo sa Bataan Export Processing Zone (BEPZ) ang palisiyang walay welga sa “paraiso” sa mga langyawng kumpanya. Naglunsad og pangkinatibukang welga niadtong Hulyo 31, 1981 ang mga mamumuo sa Ford Ensite Ltd, Mariveles Apparel Corp., Integrated Electronics Inc., Monasteria Knitting Inc., ug Mattel Phils Inc.

Sa Negros Occidental, nagwelga niadtong katapusan sa Enero 1982 ang kapin 1,000 ka mamumuo nga myembro sa National Federation of Sugar Workers sa Central Azucarrera de La Carlota dihang mibalibad ang kumpanya nga ihatag kanila ang *13th month pay* para sa miaging pipila ka tuig.

Dungan-dungan nga nagwelga niadtong Abril 16, 1984 ang mga mamumuo sa 120 ka pabrika sa Metro Manila aron batukan ang mga pasistang atake ug pagpanumpo sa mga welgista sa mga piketlayn. Sa parehong adlaw, liboan ka mamu-

muo ang nagmartsa sa lubong sa duha ka welgista sa Foamtex Industries nga gipatay niadtong Abril 7, 1984 samtang anaa sa piketlayn. Milapad ang welga sa Far Eastern University, Philex, Quezon Development Bank (sa Quezon ug walo ka sangay niini sa Laguna, Batangas ug Naga City), Milky Way Manufacturing ug Chemical Manufacturing. Samtang nag-absent sa ilang mga trabaho ang 5,000 ka mamumuo sa Meralco ug nagmartsa palibot sa ilang upisina sa Pasig.

Sa ikatulong higayon, miulbo ang malukpanong welga sa BEPZ niadtong Mayo 28, 1984. Gitambungan kini sa 15,000 ka mamumuo gikan sa 18 ka unyon. Nahitabo ang unang mga welga niadtong Hunyo 1982 ug Oktubre 1983.

Liboan ka mamumuo ang nagwelga sa 144 ka kumpanya sa Metro Manila niadtong Marso 10, 1984. Lakip dinhi ang Rubberworld-Adidas (6,900), Yupangco Cotton Mills (3,000), Dai-ichi (4,000) ug South Harbor (3,000).

Sundi sa panid 4

Upat ka opensiba, gilunsad sa BHB

GIAMBUS SA Bagong Hukbong Bayan (BHB) ang mga elemento sa CAFGU sa Barangay Manlut-od, Placer, Masbate niadtong Nobyembre 7. Duha ka elemento ang napatay ug nakumpiska kanila ang duha ka mubong armas, mga magasin, mga bala ug uban pang gamit militar.

Ang maong ambus dugang sa kapin 20 ka aksyong gerilyang gilunsad sa prubinsya sa mga yunit sa BHB niining tuiga. Matud sa yunit, halos platon ang gidaghanon sa mga kaswalti sa han-ay sa reaksyunaryong armadong pwersa sa mga aksyon.

Samtang, magkadungan nga aksyong militar ang gilunsad sa BHB-Central Negros batok sa mga berdugong tropa sa 62nd IB niadtong Nobyembre 12.

Nahitabo ang unang opensiba bandang alas-5:32 sa hapon batok sa detatsment sa militar sa Barangay Budlasan, Canlaon City. Pagkagabii, gipabuthan sa Pulang hukbo ang nagtapok nga mga sundalo sa 62nd IB sa *gym* sa Barangay Trinidad National High School, Guihulngan City. Usa ang napatay ug duha ang nasamdan sa mga pasista sa mga armadong aksyon.

“Ang pagpondo ug pagkampo sa militar sa mga eskwelahan ug uban pang pangpublikong lugar tin-aw nga paglapas sa mga lagda sa balaod sa gubat ug Comprehensive Agreement on Respect for Human Rights and International Humanitarian Law,” matud sa BHB-Central Negros.

Sa Abra, gipabuthan sa yunit sa BHB ang usa ka kolum sa 54th IB ug 102nd IB-de niadtong Nobyembre 4 sa Barangay Mogao, Licuan-Baay. Tulo ka pasistang sundalo ang napatay. Lakip sila sa tropang naglunsad og nakapokus nga operasyong militar sa prubinsya sa milabayng mga bulan.

Gikan sa panid 3

Pagka-1986, labaw nga milambo ang kalihukang welga kung asa tibuok tuig kining lagsik nga nasusteni. Misaka ang ihap sa mga welga niadtong 1985 og 30% o 366 gikan 282 niadtong 1984. Dugang usab nga midaghan og 67% ka mamumuo ang misalmot sa mga welga, gikan 65,000 ngadto sa 109,000.

Niadtong Nobyembre 13, 1986 gida-git ug gipatay si Ka Rolando Olalia, tsirman sa Kilusang Mayo Uno (KMU) ug sa Partido ng Bayan, kauban ang unyonistang si Leonor Alay-ay. Mikabat sa tunga sa milyon ang nagmartsa nga mamumuo dihang gilubong silang Ka Lando niadtong Nobyembre 20, 1986. Isip pagbangutan, giparalisa sa 15,000 ka mamumuo ang 28 sa 31 ka kumpanya sa BEPZ.

Mikabat sa 200,000 ka mamumuo ang naglunsad og mga militanteng rali ug demonstrasyon sa Metro Manila ug uban pang sentrong syudad sa nasud aron saulugon ang makasaysayanong adlaw sa pamuo niadtong Mayo 1, 1989. Nagtapok sa Luneta Grandstand sa Maynila ang 130,000 ka mamumuo ilalum sa KMU. Kini usa sa pinakadakung protesta para sa makasaysayanong adlaw sa mga anakpawis nga nahimong timaan sa pag-

sugod sa pangkinatibuk-ang welga niadtong Mayo 26 hangtud 31, 1989. Gisalmutan kini sa 500 ka unyon sa Metro Manila, 57 ka kumpanya sa Central Luzon, partikular sa Bulacan ug Bataan, Southern Tagalog (11), Mindanao (69), Visayas (22) ug Northern Luzon (3).

Giparalisa sa tibuok nasud ang 700 ka kumpanya sa pagmanupaktura, transportasyon ug serbisyo, ug nawala ang 5 milyon ka adlaw-pamuo sa mga kapitalista. Milihok sila sa mga piketlayn atubangan sa mga pabrika, nagmartsa sa mga kalsada ug nagdemonstrasyon sa mga plasa ug atubangan sa Kongreso. Pangayo nila ang dugang nga *₱30 across-the-board* sa inadlawan nga minimum nga suhulan sa tanang mamumuo.

Niadtong Mayo 30, 1989, nagsumite ang Kongreso og usa ka sugyot balaodnon nga naghatag og *₱25-₱20-₱15* umento sa minimum nga inadlawang suhulan. Tungod niini, napugos ang gubyrno nga aprubahan ang sugyot balaodnon luyo sa grabeng pagbabag sa mga langyaw ug lokal nga kapitalista ug sa papet nga rehimeng Aquino I.

Nakab-ot sa mga naghagong hutong ang ilang mga kalampusan tungod sa kakusog sa kalihukang welga!

Global Climate Strike.

Gilunsad niadtong Nobyembre 12 ang mga protesta sa lain-laing bahin sa kalibutan atol sa COP27 (27th Conference of the Parties). Sa Pilipinas, nagtapok ang mga demokratikong grupo sa Bantayog ng mga Bayani ilalum sa panawagang Climate Justice Now ug End Climate Imperialism.

Suhulan Patas-an, Presyo

Paubsan. Petisyon ug serye sa mga protesta ang gilunsad sa mga unyon ug grupo sa mamumuo aron itukmod ang estado nga patas-an ang suhulan ug paubsan ang presyo sa mga palaliton. Gisugdan ang *petition signing* sa Cubao, Quezon City niadtong Nobyembre 11. Niadtong Nobyembre 16, miadtu sila sa Kongreso aron ipanawagan ang pagbalaod sa Anti-Union Interference Bill.

Dugang-badyet sa mga ospital.

Nagpiket atubangan sa Senado ang mga myembro sa Alliance of Health Workers niadtong Nobyembre 17 aron iduso ang dugang-badyet alang sa mga pangpublikong ospital, taas nga suhulan ug dugang nga mga mamumuong regular.

Unity walk batok sa

ROTC. Naglunsad og usa ka “unity walk” ang gatusan ka estudyante gikan sa lain-laing unibersidad sa Metro Manila niadtong Nobyembre 18, Internasyunal nga Adlaw sa Mga Estudyante. Gibatukan nila ang pagbalik sa Mandatory ROTC sa mga eskwelahan nga ginaduso ni Bise Presidente Sara Duterte.

14-anyos nga bata, giaresto sa militar

Giaresto ug giinteroga sa 94th IB niadtong Nobyembre 14 ang 14-anyos nga batang babate nga si Jelca Ariola sa Sityo Suba-Suay, Barangay Mahalang sa Himamaylan City, Negros Occidental sa pasangil nga anak siya sa Pulang manggugubat. Pauli gikan sa eskwelahan si Ariola dihang giduulan sa militar ug gidala sa detatsment. Gibuhian siya human ang pipila ka oras nga pagpamig-ot ug pagpanghadlok. Sa parehong syudad, gikulata ug giinteroga sa 94th IB si Tata Balasabas sa Sityo Pisok, Barangay Buenavista niadtong Nobyembre 11.

Iligal nga giaresto ang mag-uuma nga si Charlie Lelis niadtong Nobyembre 1 sa Barangay Sangat, Gubat, Sorsogon sa gama-gamang kasong pagpatay ug sulayng pagpatay. Gilambigit si Lelis sa usa ka engkwentro sa Bagong Hukbong Bayan ug mga sundalo.

Gipabuthan og M203 ug giistraping sa 203rd IBde ang mga palibot sa Barangay Rizal, Aguas, ug Pitogo sa Rizal, Occidental Mindoro, ala-1 sa kaadlawon niadtong Nobyembre 6. Sa misunod nga adlaw, walay puas nga gipaulanan og bala ang kasikbit nga barangay sa Manoot, Rizal. Gi-

banabanang 100 ka pamilya ang mi-bakwit alang sa ilang kaluwasan.

Operasyong militar sa Negros

Gikan Nobyembre 2, nag-operasyon na ang 300-400 ka tropa sa 62nd IB sa utlanan sa mga lungsod sa Binabagan ug Isabela sa Negros Occidental ug La Libertad sa Negros Oriental. Dili moubos sa 10 ka barangay ug 20 ka sityo ang apektado sa maong operasyon. Sa pipila ka lugar, nagpahamtang og curfew ang mga sundalo. Nagakampo usab sila sa mga sentro sa barangay, balay sa mga lumulupyo ug uban pang sibilyang istruktura.

Nagagamit sila og mga *drone* nga nagbunga og kahadlok sa mga lumulupyo tungod sa hagonghong niini.

Niadtong Nobyembre 5, iligal nga giaresto si Tonie Elod human giutingkay sa 62nd IB ang iyang balay sa Sityo Mabato, Barangay Talaon, La Libertad. Gidakop usab nila si Joel Carpio, kumprador sa baboy nga taga-Barangay Cansu-
mandi. Giputos og selopin ang iyang ulo samtang gikastigo.

Pito ka mag-uuma ang giinteroga ug gihadlok sa mga sundalo, ug dili moubos sa lima ka kabalayan ang gisulod ug usa ka balay ang giransak didto sa barangay Macasilao ug Winaswasan sa Calatrava ug barangay Bug-ang ug Magticol, Toboso niadtong Oktubre 19. Ang maong mga kalapasan bunga sa bag-ong bwelo sa mga nakapokus nga operasyong militar sa mga lungsod sa Northern Negros mula Oktubre. **AB**

Adlaw sa Paghandum sa mga martir sa rebolusyon, gilunsad

KADUNGAN SA PAG-UGBOK sa mga kandila, dunga-dungan nga gidumdum ug gipasidunggan sa mga Pulang manggugubat sa mga yunit sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa Mindanao ang mga bayani ug martir sa demokratikong rebolusyon sa katawhan. Kalabot kini sa gilunsad nga adlaw sa paghandum sa mga martir niadtong Nobyembre 7 sa pagpanguna sa National Democratic Front (NDF)-Mindanao. Giatol kini sa adlaw sa pagdaug sa Sosyalistang Rebolusyon sa Russia niadtong 1917.

Gihalad ang pagdumdum kan Jorge Madlos (Ka Oris), nasudnong tigpamaba sa BHB, Antonio Cabanatan (Ka Manlimbasog), myembro sa Komisyon sa Mindanao sa Partido, Menandro Villanueva (Ka Bok), nasudnong kumander sa BHB, ug daghang maayong kadre sa Partido ug kumander ug manggugubat sa BHB nga nagbuhis sa ilang kinabuhi para sa rebolusyon.

Sa Surigao del Sur, nagtapok ang masa sa lokalidad ug mga Pulang manggugubat para ilunsad ang ilang simpleng aktibidad. Naghatag og mga mensahe ang mga manggugubat ug bisan ang mga masa nga misalmot sa panagtapok. Wala usay gipalabay ang higayon aron magtanyag og mga pangkulturang pasundayag ang mga misalmot alang sa programa.

"Angay lang nga suportahan ug mosalmot sa pakigbisog hangtud sa kadaugan," matud sa usa ka lumulupyo nga mitambong. Saysay pa sa usa, "tinuod gyud diay nga ang BHB ang tigpanalipud ug sundalo sa masang dinaugdaug."

Naglunsad usab og susamang panagtapok ang yunit sa BHB sa Agusan del Norte ug uban pang bahin sa Mindanao. Napuno og emosyon ang mga panagtapok apan sa kinaulahan subling gipalig-on matag usa ang determinasyon nga moabante.

3 ka bats sa pagtuon sa AKP, gilunsad sa Negros

SA UNANG UNUM ka bulan sa tuig 2022, nakalunsad ang Partido Komunista ng Pilipinas sa isla sa Negros og tulo ka pagtuon sa Abanteng Kurso sa Partido (AKP). Nalunsad kini sa mga natarang gerilya atubangan sa subsub ug padayon nga mga operasyong militar sa pasistang 3rd ID.

Bahandianon ang nahimong diskusyon ug panag-ambitay og mga ideya ug kasinatian tungod kay nagkikan sa lain-laing hut-ong ang mga tumutuon. Signipikante ang pagpatapos sa dili moubos sa 40 ka indibidwal sa mga pagtuon human ang unang serye niini niadtong unang bahin sa 2019.

Ang AKP kabahin sa tulo ka ang-ang nga kurso sa Partido. Kumprehensibong ginatunan dinhi ang mga sinulat sa mga bantugang komunistang lider nga silang Marx, Engels, Lenin, Stalin ug Mao.

"Mas nakita nako kung paunsa idapat ang atong teorya sa mga praktikal nga problema sa rebolusyon," matud sa usa ka magtutunon.

"Mas napalig-on ang akong makihut-ong nga baruganan. Ang paggradweyt nato usa ka dakung tamparus sa kaaway!" dugang sa usa pa.

Misaka daw ang implasyon tungod sa pagsaka sa *demand*?

Walay kurat sa masang kabus ang pagsaka sa tantos sa implasyon ngadto sa 7.7% niadtong Oktubre. Nabati nila pag-ayo ang paggamay sa bili sa ilang suhulan ug kita, ug ang pagkutoy sa tiyan sa ilang mga pamilya.

Ang katingad-an mao ang pagpanghinambog sa mga upisyal sa estado nga milambo ang ekonomiya tungod sa pagbwelo sa paggasto sa mga pamilya samtang “mibalik na” ang mga tawo sa “kinabuhi ayha ang pandemya.” Nagresulta kuno kini sa “pagsaka sa *demand*” nga ginatudlo nilang usa sa mga hinungdan kung nganong padayon nga nagasaka ang presyo sa mga palaliton.

“Buwaon! Hirap na hirap na mga tawo didi, nanun insasabi nila na lumalaki ang *demand*?” (Bakakon! grabe nang naglisud ang mga tawo diri, unsa nang ginaingon nilang misaka ang *demand*?) Kini ang reaksiyon ni Mang Tani, 37-anyos nga mamumuong-panguma sa usa ka kalubihan sa Sorsogon, dihang gipangutana siya kalabot niini.

Nakarekord ang mayorya sa rehiyon sa Bicol og 7.2% nga tantos sa implasyon niadtong Oktubre, mas taas og 0.6% kumpara niadtong Setyembre. Sama sa ubang bahin sa nasud, pinakapaspas nga mitaas ang mga presyo sa pagkaon sa rehiyon.

Dugang pabug-at kini kang Mang Tani. Nakitanum siya og bulanghoy sa yuta sa iyang saup nga ginikanan aron makadugang sa kita. Bisan kung aduna siyay pang-ikatu-lo nga trabaho, dili pa gihapon paigo ang iyang kita. Sa tibuok rehiyon, nalansang ang suhulan sa tanang sektor sa ₱345/adlaw. Layo kaayo kini sa ₱1,119/adlaw nga makabuhing suhulan alang sa 5-katawong pamilya.

Ingon niini usab ang kahimtang ni Mai Sinay, usa ka lola nga adunay 5-ka-ektaryang lubihan nga ginaugmad sa iyang pamilya.

“Kulang kaayo ang kita ilabina ang ubos nga palit sa kopra karon,”

saysay niya. Aduna siya ginaatiman nga lima ka apo, edad lima hangtud 16-anyos.

“Gawas sa pagkaon, labing bugat ang singil sa kuryente,” matud niya. “Dugang pa ang mga *project* sa mga bata.” Walay panggasto silang Mai Sinay gawas sa pinakabata-takang mga panginahanglan.

Sama ni Mang Tani, walay labot ang iyang pamilya sa mga “nagpataas sa *demand*.”

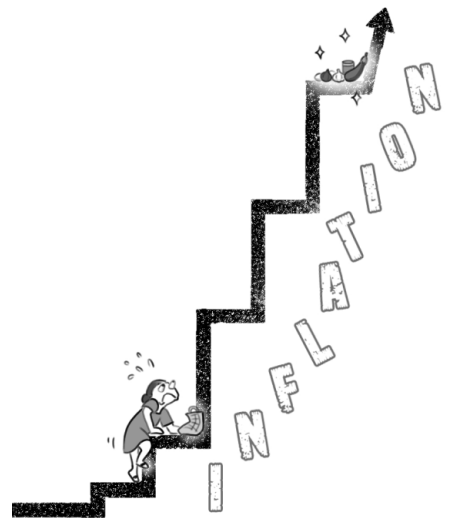
“Mas mikunhod pa gani kay walay pangpalit,” matud niya. “Mas migamay usab ang gakapalit.”

Sayop nga pagtuki, sayop nga solusyon

Gimakmak sa Ibon Foundation ang tubag sa estado na pagsaka sa tantos sa interes aron rindahan ang dugang pang pagsaka sa implasyon. Unum ka beses na nga gipatas-an sa Bangko Sentral ng Pilipinas ang tantos sa interes gikan Hulyo.

Matud sa grupo, ang pagpataas sa interest rates mamahimong labaw pang magpahinay sa ekonomiya, magbunga og disempleyo ug magpahagba sa kita sa mga pamilya. “Mihinay na ang ekonomiya, ang namugnang mga trabaho low-paying (ubos ang suhulan) ug dili pormal, ug kanhi nang wala miusbaw ang kita sa mga pamilya.”

Dili haum nga pamaagi ang pagsaka sa *interest rate* aron sulbaron ang implasyon, matud niini. Kini tungod kay wala naggikan ang pagsaka sa presyo sa pagtaas sa *demand*. (Sa mga kapitalistang nasud, gakahitabo ang pagtaas sa implasyon kung mitaas ang empleyo ug daghang kwarta nga panggasto ang mga konsumer nga mamumuo.) Matud sa Ibon, ang nasinati nga implasyon sa

nasud bunga sa ginatawag nga “cost-push” nga mga hinungdan. Kini dugang sa gasto sa produksyon, nga mao usab ang nagpataas sa presyo sa mga produkto.

Ang tinuod, mas mihinay pa gani ang paggasto sa mga pamilya, nga makita sa datos sa estado sa paggamay sa kantidad sa *household spending* sa milabayng tulo ka kwarto. (Ang *household spending* ang suma sa ginagasto sa mga pamilya alang sa batakang mga panginahanglan sama sa pagkaon, sanina, abang, gasto sa enerhiya, transportasyon, *durable goods* sama sa sakyanan, gastos medikal, paglulilinghayaw ug uban pang serbisyo.) Sa Pilipinas, gilangkuban niini ang 80% sa *gross domestic product*, ug usa sa nag-unang sukdanan sa *demand*.

Dugang suhulan ang panawagan sa kalihukang mamumuo taliwala sa pagsaka sa implasyon. Tungod sa pagmahal sa presyo, anaa sa ₱494 na lamang ang tinuod nga bili sa suhulan sa National Capital Region nga ₱570. Dugay na untang angayang patas-an ang suhulan, ilabina human grabeng mius-us ang bili niini tungod sa magun-ubong mga *lockdown* sa miagi, walay hunong nga pagsaka sa presyo sa petrolyo ug uban pa. Kadungan niini, panawagan sa mga demokrati-kong sektor nga isuspinde o tangtangan sa estado ang mga buwis nga nakapatong sa mga ginakonsu-mong produkto sama sa VAT ug mga *excise tax* sa lana.

LitNum sa hukbong bayan sa Isabela

Daghan sa mga Pulang manggugubat sa Isabela sa Cagayan Valley ang naggikan sa hut-ong mag-uuma ug nasudnong minorya. Lakip sila sa labing dinaugdaug ug labing pinasagdan nga sektor sa katilingban. Tungod niini, daghan kanila ang wala nakapatong sa unsamang eskwelahan, ug nalisdan, kung anaa may nabal-an, sa pagbasa, pagsulat ug pagsuma.

Aron hulipan kini ang maong pagpasagad ug para iabante ang ilang katungod sa edukasyon, naglunsad ang usa ka yunit sa hukbong bayan sa Isabela og programang Literasiya ug Numerasiya o LitNum nga haum alang kanila. Gislunsad dinhi ang pormal nga mga klase nga may kinaiyang "klasrum" kung diin mosalmot ang duha o mas daghang pang estudyante nga adunay managsamang lebel sa katakus.

Gihimugso niini nga praktika ang kurikulum alang sa mga kauban nga kahibalo nang mobasa ug moi-hap aron padayong palambuan ang ilahang katakus. Nakaangkla kini sa mga gimbuhatong ginasalmutan nila sulod sa hukbong bayan. Nakadiseno yo kini para hatagan sila og dugang kumpyansa nga manguna sa mga pulitikanhong gimbuhaton sa han-ay sa isigka-manggugubat ug masa. Pipila sa mga nahimong nag-unang pokus ang: Pagbasa ug Pagsabot, Pagpaminaw ug Pagsabot, Mamugnaon ug Teknikal nga Pagsulat, Pagsuma, ug Pagpamulong sa Publiko. Epektibo kining napatuhop pinaagi sa lain-laing mamugnaong pamaagi ug kulturanhong aktibidad. May mga pagtuon usab sa syensya ug kasaysayan nga abre sa tanang mga Pulang manggugubat.

Usa sa napamatud-ang epektibo nga pamaagi ang "Song Analysis" nga nagatumong nga bansayon sa pagpaminaw ang mga kauban ug hait nga susihon ang mensahe sa mga kanta, balita o pagtuon. Paborito kini sa mga kaubang mahiligon sa musika. Naglunsad usab og mga workshop sa paghimo og balak ug sanaysay nga motakdo, sa mga rebolusyonaryong tema aron masubaybayan ang pagbaybay sa mga

pulong ug pagtibuok sa istruktura sa mga sentensiya o garay.

Pangtapos sa mga klase sa sen-sya ug kasaysayan ang mga pagsulay (test) na nag-aghat sa mga kauban nga maminaw og tarong ug magsulat atol sa mga sesyon. Ang mga kauban nga dili pa makasulat ginaaghat nga kopyahon ang mga pulong (nga naa sa biswal) sa tabang sa mga kauban nga kahibalong mosulat. Nakatabang kini sa pagtimaan sa mga detalye labi na kung bag-o sa pandungog ang mga pulong.

Naglunsad usab og "Clue Hunt" kung diin ang pangitaong mga "clue" o ilhanang gitago sa lain-laing erya sa gikampohan ug may kalambigit nga tun-anan. Kinahanglan nga ilahang makit-an ug matubag kining tanan ayha mahurot ang gitakdang oras.

Ginalambigit usab ang "Pagpambit sa Kahanas" sa produksyon sama sa pagpanaod og lit-ag, paghagkot og rattan o uway, pagkuha og ubod, ug uban pa, aron ipataas ang diwa sa pakigkat-onay tali sa mga magtutudlo ug estudyante. Usa ka pamaagi usab ang pagtibuok og Talasalitaang Marxismo-Leninismo-

Maoismo nga naglangkob sa mga kasagarang pulong nga ginahisgotan sa mga pagtuon. Lakipan kini sa mga estudyante og mga mubong pamahayag base sa iyahang pagsabot, nga ginagiyahan sa iyahang magtutudlo. Dakung tabang kini sa pag-andam sa mga estudyante sa pagkuha sa mga Kursong Pampartido.

Pagtagad sa mga kauban nga gituohang anaay dyslexia

Nagtukod ang grupo sa mga instruktur og kurikulum nga makapahaum sa kalisdanan sa pagbasa sa usa ka kaubang dyslexic. (Ang dyslexia usa ka kundisyon kung asa maglisud sa pag-ila sa mga letra ug numero nga nahimong babag sa pagkat-ong mobasa ug mosulat.)

Kabahin sa proseso sa pagkat-on ang paghulma sa estudyante og mga letra ug numerong malimtan o dili malahi sa matag usa kung nakasulat gamit ang mga piraso sa kahoy ug pisi. Tungod ang maong kauban nagabansay usab isip medik, gihimoan siya og dakung hulagway sa thermometer ug sphygmomanometer isip pagbansay sa numerasiya, inubanan sa daghang pang biswal para makatabang sa pagkat-on sa akupangtura ug mga pangalan sa mga tambal.

Miresulta sa paghatag og taas nga kamahinungdanon sa mapadayunong pagtuon ug lagsik nga diwa sa pagtuon ang maong maayong kasinatian. Daling nakab-ot sa yunit ang 100% nga tantos sa literasiya kung asa adunay minimum nga katakus sa pagbasa ug pagsulat. Napanday ang maayo kaayong estudyante sa pagbasa, pag-ihap, pagsuma ug pagsulat sulod lamang sa mubong panahon. Nakatabang og daku ang paglunsad og mga pulong pagsaway ug pagsaway-sa-kaugalingon tali sa mga magtutudlo ug estudyante sa pagpalambo sa mga materyal ug pamaagi sa programang LitNum.

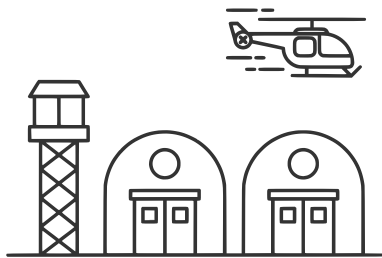

1,480

ka pamilya ang **nagbakwit** sa **Ungkaya Pukan, Basilan** niadtong **Nobyembre 7** dihang miulbo ang panagsangka sa **MILF ug AFP**.

5

dugang sa pagatukurong **pasilidad militar** sa US sa lain-laing bahin sa Pilipinas.

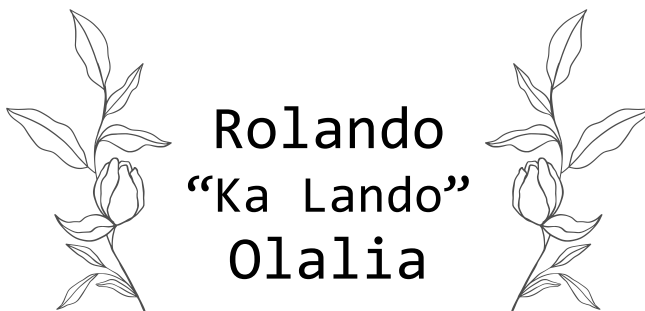

842

bilanggong pulitikal sa Pilipinas, lakip ang 15 ka gipriso ilalum sa rehimeng Marcos II.

11,000

ka mamumuo ang gisipa sa **Meta Platforms** (tag-iya sa Facebook ug Instagram) karong Nobyembre. Pagatangtangan usab ang **10,000** ka maumuo sa kumpanyang **Amazon**.

Rolando
"Ka Lando"
Olalia

tsirman sa KMU nga gipatay, kauban si **Leonor Alayay**, niadtong **Nobyembre 13, 1986** sa mga ahenteng militar. **Wala pay nasilutan sa krimen**.

gitukod sa mga **tigpanalipud sa tawhanong katungod sa Pilipinas** nga miatubang sa **United Nations Universal Periodic Review** sa **Switzerland** niadtong **Nobyembre 14**.

8 bilyon

na ang **populasyon** sa tibuok kalibutan niadtong **Nobyembre 16**.

48,000

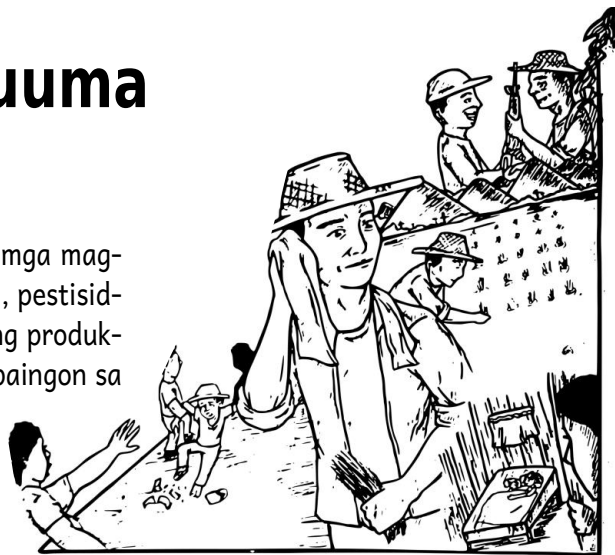
ka magtutudlo ug uban pang empleyado sa **University of California** sa US ang nagwelga niadtong **Nobyembre 14** batok sa ubos nga sweldo ug dili makatarunganong mga kundisyon sa trabaho.

Kawalay yuta sa mga mag-uuma sa Surigao del Sur

Lubong sa utang tungod sa taas nga gastos sa produksyon ang mga mag-uuma sa humay sa Surigao del Sur. Mitaas ang presyo sa abono, pestisidyo ug produktong petrolyo apan walay pag-usab ang palit sa ilahang produkto. Dugang pa, nagapabilin nga kinadak-ang bukto sa ilang kita mopaingon sa abang sa yuta sa dagway sa mapahimuslanong bahinay tali kanila ug sa ilahang amo nga agalong yutaan. Nagapabilin nga ang kawalay yuta ang kinadak-ang hinungdan sa ilang pagkalugi ug paglisud.

Relasyong agalon-saup

Saup sa humayan si Tatay Bebot. Traynta ka tuig na niyang ginaugmad ang 2 ka ektaryang yuta nga dili iyaha. Nahimoan niya kini og 12 ka parsela ug makaani siya dinhi og 40 ka sako matag tingtanum.

Nagatunhay ang bahinay nga 50-50 tali ni Tatay Bebot ug sa iyang hang amo nga tag-iya sa yuta. Si Tatay Bebot ang motubag sa tanang gastos sa produksyon. Kini ang labing mapahimuslanong bahinay sa prubinsya kung diin nagatunhay na ang bahinay nga 70-30 pabor sa saup ug 50-50 kung diin ginatubag sa amo ang gastos sa produksyon. Dili siya makareklamo sa kahadlok nga ilisan siya isip saup.

Niining miaging ani, miabot og ₱40,000 ang iyang kita sa palit nga ₱1,000 kada sako o ₱20 kada kilo sa humay. Sa bahinay nga 50-50, obligado siyang itunol ang ₱20,000 sa iyang amo isip abang sa yuta.

Sa matag tanum, nagagasto si Tatay Bebot og ₱10,500 para isuhol sa mga mamumuong-panguma nga katimbang niya sa pag-andam sa yuta, pagpugas, pagtanum, pag-ayo sa pilapil hangtud sa pag-ani. Ang palit niya sa semilya mokantidad og ₱1,000 kada sako. Mogasto siya og ₱4,500 para sa pagpa-ispray og pestisidyo. Ang iyang gasto sa abono moabot og ₱3,200. Tanan-tanan, mokabat og ₱27,500 o ₱222.2 kada adlaw sa 90 ka adlaw nga siklo. Dili lamang nga wala siya'y kita, naka-

tapal pa si Tatay pagkahuman sa ani!

"Dili gyud paigo," matud niya. "Ang kita, tanan padulong sa gasto sa pag-uma. Nankingamot na lang gyud mi ug nangutang sa amo namong maestro." Sama sa ubang saup, nalumos si Tatay Bebot sa utang ug dili na makahaw-as sa dili mabayaran utang.

Pangandoy unta niyang makahuman og eskwela ang iyang lima ka anak. Apan tungod kay kanunay nga malugi sa ani, gihunahuna niyang paundangon usa ug patabangon sila sa uma.

Layo sa "simpleng panginabuhi"

Luyo sa romantisadong "simpleng panginabuhi" sa kabukiran mao ang grabeng kalisud sa mga mag-uuma, mamumuong-panguma ug ilahang mga pamilya.

Sa kaso ni Tatay Bebot, kinahanglan niya og minimum nga ₱575 kada adlaw para sa bugas, sud-an ug asin, plete sa iyang mga anak ug gamit panghinlo sama sa sabon ug toothpaste pa lamang.

Dugang dinhi ang pupanahong gasto para sa mga prodyek sa mga bata sa eskwelahan, sigarilyo, *load* sa selpon ug uban pa. Wala siya'y tinigum alang sa mga kalit nga panggasto sama sa mga sakit-sakit. Labaw nga wala siya'y pondo kung pananglitan madaut ang iyang umahan gumikan sa kusog nga bagyong kasagaran nga nagaagi sa ilahang prubinsya.

Aron makaabag, nanarbaho si

Tatay Bebot isip saup sa ubang umahan, *construction worker* ug usahay mangisda. Sa maong mga pupanahong trabaho, mokita siya og dili molapas sa ₱300 bugti sa usa ka adlaw nga paghago.

"Syempre, sama sa uban, pangandoy usab nako nga makaangkon og kaugalingong yuta aron mabawi man lang sa akong hago sa pagpanguma," matud niya.

Tinuod nga repormang agraryo

Padayon nga ginaduso sa prubinsya ang pag-usab sa bahinay sa kita gikan sa 50-50 ug 70-30 ngadto sa 75-25, pabor sa mag-uuma. Kini aron makaalibyo ang mga nagaugmad sa yuta samtang ginapagkabisogan nila ang ilang katungod sa yuta.

Pinaagi sa kolektibong protesta sa nangagi, napausbaw sa mga mag-uuma ang presyo sa palit sa humay, kopras ug abaka nga maoy mga nag-unang pananum sa prubinsya. Napatas-an usab ang palit sa komersyal nga kahoy.

Dungan niini, naduso sa mga mamumuong panguma ngadto sa ₱350-₱400 ang inadlawan gikan sa ubos kaayong ₱150-₱200. Napanghingusog usab nila ang libreng paniudto ug isnaks.

Sa kasamtangan, subli kining gipabwelo nga mga kampanya du-yog sa pagsukol sa grabeng militarasyon sa dakung bahin sa prubinsya kung asa nahitabo ang mga pag-aresto, detensyon ug pagpatay sa mga lider-mag-uuma. AB

Gipaantus sa gubyrno ang mga marinong Pilipino

Nalumos sa sapaw-sapaw nga suliran ang mga Pilipinong marino ug mananagat. Ginaatubang nila ang hisgutanan sa kawalay trabaho, kontraktwalisasyon, taas nga bayronon sa pagbansay, *mandatory fees* ug uban pa. Ginapasagdan sila sa gubyrno luyo sa remitans nga ginapasulod nila sa nasud.

Sa datos sa Concerned Seafarers of the Philippines (CSP), gibanabanang dili moubos sa 750,000 ang rehistradong marino ug mananagat sa Pilipinas. Sa maong ihap, 400,000 lamang ang nakasakay sa barko nga naay kontrata sa prinsipal o kumpanya.

Nanguna ang Pilipinas sa kuaanan og mga marino sa tibuok kalibutan, sumala sa datos sa UN Conference on Trade and Development niadtong 2021. Gibanabanang anaay usa ka marinong Pilipino sa matag upat hangtud lima ka *crew* sa mga sakyanang pangdagat sa bisag unsang panahon.

Sa maong tuiga usab, nakapadala ang mga marino og \$6.55 bilyong remitans o halos 21% sa kinatibuk-ang remitans nga gipasulod sa mga migranteng mamumuong Pilipino sa nasud nga \$31.42 bilyon. Gibanabanang 8.9% ang kinatibuk-ang kontribusyon niini nga mga remitans sa *gross domestic product* sa nasud.

Disempleyo ug kontraktwalisasyon

Bag-ohay lang, gikataho nga delikadong dili na makasakay sa mga barko sa Europe ang kapin 50,000 ka marinong Pilipino. Bunga kini sa kapalpakian sa gubyrno sa Pilipinas nga ipataas ang ang-ang sa katakus ug kahimtang sa mga marinong Pilipino.

Anaay kabalaka nga mapakyas ang nasud sa ebalwasyon sa European Maritime Safety Agency (EMSA) sa sumbanan sa pagbansay o International Convention on Standards of Training, Certification, and Watchkeeping for the Seafarers (STCW) karong tuiga.

Sukad pa niadtong

2006, pasubli-subli nang gisaway sa EMSA ang Pilipinas ug mga ahensya niini sa ubos kaayong katakus sa mga marinong Pilipino. Niadtong 2020, pipila sa gisaway sa EMSA ang kaulangon sa kagamitan sa pagbansay, dili haom nga palisiya sa pagtudlo ug pagtasa, ug 46 pa ka "areas of concern." Taliwala niini, walay mahinungdanong aksyon ang gubyrno.

Sumala sa CSP, ang nag-unang sad-an sa maong kapalpakian mao ang pagpasagad sa gubyrno sa mga pribadong eskwelahan para sa pagbansay sa mga marino. Matud nila, giabandona sa estado ang katungdanan niini sa sektor. Sa 76 ka unibersidad nga anaay programa o kursong pangmarino sa nasud, 58 ang pribado.

Bwelta sa CSP, mahal kaayo ang matrikula ug bayronon sa gitakdang pagbansay sa Commission on Higher Education (CHED) ug Maritime Industry Authority (MARINA), apan dili man diay kini pasado sa sumbanan sa EMSA. Dili moubos sa ₱83,985 ang ginabayran sa matag marino para sa gitakdang mga pagbansay, gawas pa sa matrikula (₱20,000-₱90,000 kada tuig) ug ubang gastos sa pag-eskwela.

Kada tuig, 25,000 ka estudyante ang nagahuman sa mga eskwelahan pangmarino apan 5,000 lamang kanila ang nakakuha og trabaho sa mga komersyal nga barko. Kung makasakay og barko, kontraktwal ang kahimtang sa kadaghanan. Limitado sa unum ka bulan ang ilahang trabaho ug wala silay mga benepisyo.

Nakalansang sa \$400 (o ₱23,200 sa bayloay nga \$1=₱58) kada bulan ang suhol sa mga marinong ubos og ranggo ug mga ordinaryong *seaman*.

Gigatasan sab sila sa gubyrno sa pinugos nga pagpangulekta og PhilHealth (4% sa binulang sweldo), Pag-ibig ug Social Security System nga panagsa lang nila mapuslan.

Ubos niini, gisaway sa CSP ang mas gipakusog pa nga programa sa gubyrno sa pag-eksport og kusog-pamuo sa mga Pilipino. Matud nila, sa kawalay trabaho sa kaugalingong nasud, ginabaligya ang mga Pilipino para motrabaho sa langyawng nasud.

Paghiusa ug pagsukol

Natukod ang CSP isip kapunungan sa mga marino sa pungkay sa pandemyang Covid-19 kung diin labaw pang migrabe ang pagpahimulos sa mga marino ug mananagat.

Sa gilunsad niining asembleiya niadtong Oktubre 24, gipalig-on nila ang panaghiusa aron iduso ang regularisasyon sa mga marino, pag-angkon og batakanang mga benepisyo, pagtaas sa suhol, ug pagbasura sa *age limit* para makatrabaho. Giduso usab nila ang pagpatuman sa baratong edukasyon para sa mga marino, pagtakda og 8 ka oras nga pamuo ug pagpatuman sa tinuig nga *leave*.

Suportado usab nila ang sugyot balaodnon nga Magna Carta of Filipino Seafarers o House Bill 4438 ni Rep. Arlene Brosas sa Gabriela Women's Party nga gihikyad niadtong Setyembre 2022.

AB